

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Firmitas & incrementum fidei nostræ, in mediis persecutionibus,
quartum credibilitatis ejus argumentum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

ait. Nullum hominum genus est: sive Barbarorum, sive Græcorum, aut eorum qui plaustris pro domibus utuntur, vel qui domorum usum non habent. apud quos Jeshu, qui cruci suffusus est, nomen, preces & Eucharistia omnium rerum Creatori non sunt. Eadem habet Irenæus lib. 1. cap. 3. & Tertullianus, qui etiam secundo seculo floruit, cap. 7. libri contra Iudeos dicit, Christianam fidem latius fuisse donatam, quam Romanum imperium; multaque loca Romanis inaccessa, fuisse Christo subdita. Denique Plinius lib. 10. Epist. 97. ad Trajanum Imperatorem: Non civitates tantum (inquit) sed & viros, atque agros, superstitionis istius (Christianæ) contagio pervagata est. Certe satis constat prope iam desolata templa (idolorum) cepisse celebrari, & sacra solemnitas diu intermissa. Unde bellè Chrysostomus in libro quod Christus est Deus, ait quod sicut Deus initio mundi dixit, Germine terra herbam virentem, & in momento omnia fieri pratum, omnia hortus; ita iussit ut Ecclesia brevi tempore fieret, & nemo potius obfistere, & ut Synagoga destrueretur cum templo, & nemo potuit restituere.

247. Secundo admiratione dignissimum est, tam celerem mundi conversionem, & fidei per totum orbem diffusionem, factam esse per Apostolos, id est per pauculos piscatores, antea rudes & idiotas, imbelles, pauperes, contemptibiles, non armorum potentia, non Magnatum presidio, non opum, voluptatum, aut honorum illecebris, non eloquentia vi, sed solâ Christi virtute & sapientia, ut eleganter expendit Chrysostomus serm. 3. Pentecostes, his verbis: Peragravit Piscatores orbem terrarum, & infirmum eum invenerunt, ad sanitatem redeverunt, & in ruinâ positum, ad stabilitatem revocaverunt: non solum moventes, non arcus tendentes, non sagittas mittentes, non pecuniam largientes, non in eloquentia confidentes, pecunia indigentes, sed regnum celorum possidentes, non habentes humana solatia, habentes autem Dominum secum. Peragravit universum orbem oves simul cum lupis: & vulnerata a bestiis non sunt oves, sed magis lupi ad ovium manus vendicem sunt condesci. Et in libro quod Christus est Deus, sic dicitur, nemo unquam adificans murum ex cemento & lapidibus, si manus ei ligentur, posset opus perficere: Apostoli autem non tantum ligati, sed innumera bilia passi, edificaverunt toto orbe Ecclesiam, & fidem per totum mundum disseminarunt, contradicentibus omnibus, repugnantibus Principum & Magistratum potentia, Philosophorum sapientia, Rhetorum eloquentia, repugnantibus denique humanis sensibus & affectibus: in quo certe elucet maxima vis & potentia fidei nostræ, & crucis Christi. Nam, ut rectè dicitur Medina lib. supra citato de recta fide in Deum, cap. 4. cum nihil temporale, nihil caducum, nihil ad fluxum & terrenam felicitatem conducens, Majores nostros ad Christianam vivendi rationem perduxerit, debuit esse divinum aliquid, quod in Christiana Religione, primisque illius fundatoribus & propagatoribus adverterunt. Nec enim erant tani stulti & amentes, ut absque ratione se, famam, honores, vitam, fortunas, suæque omnia ceterarum pessandarent. Grande, inquam, fuisse oportet, quod impulsit illi homines, qui alioqui, sicut ceteri mortales, humanis affectibus tangebantur, legi ac religioni, quæ carni & sanguini bellum indiceret, præsentibusque omnibus spoliaret, contra eam quam a suis pro-

A genitoribus acceperant rationem vivendi, contra patrias leges, contra Principum imperia, contra cognatorum suasiones, contra uxorum, filiorum, ac parentum lacrymas, nomina dederunt, & in ejus verba, non vi & armis coacti, immo contra vim & animam peraverunt, neque ullis suppliciis & tormentis, ab ea suscipienda detererent, & accepta averni potuerint.

Alia consideratio hujus argumenti est, quod Apostolorum prædicatio non solum fidei, sed etiam viros sive avo doctissimos, Dionysium, Clementem, Irenæum, Justinum, Anthonium, Aristidem, Athenagoram, Lactantium, Tertullianum, & alios viros eloquentes & doctos, qui Christianam legem totâ doctrinâ & facundia infestabantur, & convitiis, ac scommatibus profundebant, ut de se ait Tertullianus in Apologético cap. 18. Hæc (inquit) nos visimus aliquando, de vestris summas, sunt, non nascuntur Christiani. Ipsi etiam Imperatores, Reges, & Principes, piscatorum doctrinâ patuerunt, & quos furor persequeretur, persecuti sunt, ut belle ait Augustinus lib. 22. de civit. cap. 7. qui etiam concione in Psal. 67. admirans quomodo Deus per piscatores mundum converteret, hæc scribit: Elegit Imperatores postea, sed melius est, ut Romanum venerit Imperator, pleret ad memoriam Piscatoris (id est ad Petri Apostoli sepulchrum) quam si ploraret piscator ad memoriam Imperatoris. Et Chrysostomus homil. 26. in cap. 12. Epistolæ ad Corinthios hæc scribit: Qui indutus est purpurâ & coronatus diademate, venit ut amplectatur sepulchra Petri & Pauli, & deposito fastu, totâ Reformatione, & Aristoteli scenefactorum, ut pro ipso ad Deum intercedant. Ergo ne Dominum virtutum vocabitis, cujus servi post mortem sunt protectores Imperatorum totius orbis?

248. Hoc argumentum duo continet credibilitatis

248. Hæc nostræ fidei motiva, primum sumuntur ex Ecclesiæ firmitate & stabilitate, inter tot persecutiones quæ passa est, quæ certè evidens indicium est, illam speciali curâ & providentiâ protegi, & conservari a Deo: videas enim, inquit Medina, libro supra citato cap. 6. florissimas & solidissimas qualque Respublicas, vel externis bellis, vel seditionibus internis abolitas: cum tamen contra, nulla persecutionum tempestas, nullus tentationis turbo, nulla procella calamitatum, Christianam fidem & Religionem demerferit, sed quanto vehementius diabolica & mundanæ persecutiones ingreſcebant, tanto magis novo germine pullulabat Ecclesia, nimirum quia fundata est supra firmam petram, contra quam portæ inferi prævalere non possunt. Cumque vel unius gentis potentia summis imperiis evetendis sufficeret, nam Assyrios Medos, Medos Persicus, Persas Græcus, duce Alexandro, Græcos Romanus deleivit exercitus, qui deinceps Gotthis, Wandalis, Hunnis, Longobardis, Turcis, Alanis, Francis Imperium cessit invitus, in Ecclesiam tamen non Medi solum, non Persæ, non Græci, non Romani, sed nec universus orbis, unanimi conspiratione insurgens, prævalere potuit, Paucissimi Romani Imperatores Christiani, brevi temporis

spatio, universam idololatriam toto Romano Imperio expulerunt, non quidem propositis pœnis, sed Christianâ vivendi ratione permisâ. Contra verò pluribus sæculis, nec maximorum Imperatorum favores, nec gravissima supplicia, nec sævæ leges, nec infamæ notæ, nec certæ proscriptiones, nec cætera id genus, quæ in Christianos quasi in sacrilegos exerceri solebant, Christianam Religionem labefactarunt: sed inter has persecutiones, velut rupes in mediis fluctibus stetit firmissima, & quadam veluti antiperistasi, undeque oblecta, oppressaque, palma in modum crexit sese, & vegetior, potentior, augustiniorque effecta est.

Alicat.
emblem.
mat. 36.

Nititur in pondus palma, & surgit in altum. B

Quò magis & premiur, hoc magis tollit onus.

Secundum motivum petitur ex ejus incremento: nam tantum abest quod ex Ecclesiæ persecutionibus, quæ trecentis annis & amplius duraverunt, numerus Christianorum fuerit propterea diminutus, quin potius ex illis maximum incrementum habuit, ut constat ex historia tam prophana, quam sacra. Unde pulchrè Tertullianus & verè, sub finem Apologetici, sanguinem Martyrum vocat *semen Christianorum*: tyrannosque ea propter ad eos magis cadendum provocat istis verbis: *Hoc agite boni praesides, cruciari, torqueri, atterite nos: plures efficiamur, quoties metimur à vobis: exquisitor quaque crudelitas vestra, illecebra est magis sectæ.* Hinc etiam S. Iulianus, in Dialogo contra Triphonem, Ecclesiam viti comparat, quæ ipsa sui amputatione uberius redditur: *Non secus ac vinea (inquit) putatione, ita crescit Ecclesia persecutionibus.* Similiter S. Leo serm. 1. de Petro & Paulo eam comparat agro fertilissimo, in quo grana quæ singula cadunt, multiplicata renascuntur. Item Salvianus lib. de provid. hanc ait esse Christianæ vitæ rationem, ut inter ipsas persecutiones incrementum suscipiat, & inter prospera marcescat. Denique D. Hilarius lib. 4. de Trinit. in hanc rem bellissime ait: *Sicut olim crescentibus diluvij fluctibus, arca sublimius ferebatur, & tandem procellarum victrix requievit super montes Armenia: non dispari modo Ecclesia, dum exercetur, floret; dum opprimitur, crescit; dum contemnitur, proficit; dum ceditur, vincit.* In hujus veritatis confirmationem refert Zonaras in vita Diocletiani, eum Mediolani in Occidente, & Maximinum, ejus in Imperio socium, Nicomediæ in Oriente, Imperio sponte se abdicasse, quod non possent suis cadibus & tormentis Christianos extinguere, quin imò eos in dies incrementum maximum suscipere suis oculis intuerentur. Cui consonat id quod nostris temporibus in Japonia de Christianis Martyribus pronuntiasse fertur Tyrannus Imperator: *Frustra in eos sevir, è quorum cineribus plures in dies exurgunt.*

§. V.

Infelix exitus eorum qui fidem nostram oppugnant, quintum credibilitatis ejus argumentum.

249. **C**um falsa doctrinæ impugnatio, gratissimum Deo, qui est prima veritas, sit obsequium, dignum proinde laude & præmio, verisimillimum est illius Religionis falsa non esse dogmata, sed vera, cujus hostes & impugnatores gravissimis à Deo in hoc mundo fuere multati suppliciis: unde non leve sumitur credibilitatis nostræ fidei argumentum ex infelici exitu

eorum, qui eam oppugnaverunt, qui exploratissimus est. Nero enim mortem sibi conscivit, dicens: *Turpiter vixi, turpius morior.* Domitianus à domesticis septem vulneribus confossus occubuit. Trajanus paralisi & hydropisi, vel juxta Dionem, veneno sublati sunt. Adrianus nimio sanguinis fluxu exhaustus, sanguinis effusi pœnas in sanguine solvit. Antoninus appoplexiâ mortuus est, cum triduo mutus jacuisset. Severus podagrâ impatiens, venenum hausit. Maximinus cum filio à militibus discerptus est, exclamantibus, ex pessimo cane ne catulum quidem relinquentem esse. Decius vix biennio potitus Imperio, hiatu terræ absorptus est. Gallus & Volusianus adversus Æmilianum proficiscentes, à militibus perempti sunt. Diocletianus post varias ægritudines, tabe & insaniam correptus est, cum videret se Christianum nomen extinguere non posse. Maximianus verò, cum vellet imperium, à quo sponte se abdicaverat, resumere, ejus insidiis Constantino detectis, laqueo sibi vitam eripuit. Denique nullus est qui vindictam à Deo de Judæis Christianicis, & primis fidei nostræ persecutoribus, ignoret: illi enim ab eo tempore quo morti ab eis traditus est Christus, per totum mundum vagantur, & transeunt de gente in gentem, & de regno ad populum alterum, juxta Prophetarum suorum vaticinia, sine Duce, sine Judice, sine Templo, sine Sacerdotio, & ne unum quidem terræ cespitem possident, omnium ludibrio & contemptui expositi sunt, & innumeras calamitates patiuntur, quæ juxta Danielis vaticinium in æternum perseverabunt. Quod certè evidens argumentum est, fidem nostram esse verissimam, & Christum, ejus authorem & consummatorem, esse verum Deum: si enim verus Deus non esset, ut ipse dicebat, subindeque falsam tradidisset doctrinam, dubium non est, quin Judæi eum interficiendo, qui usque adeo impiè gloriam divinam ad se transtulisset, magnum & gratissimum Deo præstitissent obsequium: unde divinæ bonitati non videtur consentaneum, quod post illud facinus Gens illa tam multis, tam diuturnis, & tam magnis calamitatibus vexetur; quin potius videtur quodlibet aliud scelus ab eis commissum, ob unam illam actionem remittendum fuisse: maxime cum (ut arguit D. Chrysostomus, Oratione 3. adversus Judæos) olim Deus pœnas eorum idololatriæ debitas omnino remiserit, propter mortem unius qui legem transgressus fuerat, à Phinees eorum duce illatam. Si Phinees (inquit) unico perempto homine, totâ numinis iram adversus populum placavit, tamque multos homines eripuit ab ira divina unus hominis cades, multo magis hac vobis oportuit accidere, si legis transgressor erat quem vos crucifixistis. Cur igitur quasi Phinees, viro legis transgressore perempto, justus habitus est, & sacerdotio honoratus; vos autem cum in Crucem egeritis virum impostorem, ut dicitis, non modo non inde feris laudem & honorem, verum etiam acerbiora patimini, quam cum filios vestros mactaretis? An non istud perspicuum est, etiam vehementer tardis & hebetibus, quod postea quam adversus Salvatorem, ac Principem orbis impiè egistis, talis sit de vobis sumpta vindicta?

Non solum Tyranni, qui in Ecclesiam ferro & igne sævierunt, sed etiam Hæresiarchæ, qui eam verbis & scriptis extinguere conati sunt, & quorum persecutio quodammodo fuit atrocior (ut enim ait Tertullianus: *Persecutio Martyres, hæresis verò apostatas fecit, & Tyranni in corpora tantum.*